

Bazı Önemli Bağ Hastalıkları

Bağlardaki hastalıklar; mantar, bakteri ve virüs gibi etmenler tarafından meydana getirilmektedir. Bağ hastalıkları içinde en çok mantar hastalıkları yaygındır. Mantari hastalıklar genellikle nem, sıcaklık, yetersiz havalanma ve ışıklanma sonucu hızlı gelişmektedir. Bu nedenle omcanın havalanma ve ışıklanmasını arttıracak şekilde yapılacak yaz budamaları hastalıkların önlenmesinde etkili bir husustur. Budama artıklarının ve hastalıklı bitki kısımlarının bağdan uzaklaştırılması ve yakılması ise hastalığın yayılmasını önlemede etkili bir kültürel yöntemdir. Mantari hastalıklara karşı kullanılan ilaçlara ise fungusit adı verilir.

Fungusitler kontak, lokal sistemik ve tam sistemik etkili olabilirler. Kontak ilaçlar bitki üzerinde ince bir tabaka oluştururlar. Lokal sistemikler sadece yaprak ve tane içine nüfuz ederek dolaşırlar. Asmanın diğer kısımlarına taşınmazlar. Tam sistemikler ise bitki özsuyla vasıtasıyla asmanın her tarafına dağılırlar. Sistemik ilaçlar kontak tesirlilere göre daha iyi ve daha uzun süre koruma sağlamalarına rağmen daha pahalıdırlar. Ayrıca mantar zamanla ilaca karşı dayanıklılık kazanabileceğinden bir ilaçlama programı boyunca aynı ilacın tekrar kullanılmaması gerekir. Sistemik ilaçlar ilaçlamadan yaklaşık 2 saat sonra bitki tarafından alınır. Bu nedenle yağmurla yıkanmazlar. Kontak tesirli ilaçlar ise bitkinin yüzeyinde sadece ince bir tabaka oluşturur ve 15 mm yağışta, %50'sinden fazlası yıkanır. Bu nedenle yağmurdan sonra tekrar atılmasında yarar vardır.

İlaçların kullanımında en çok dikkat edilmesi gereken konulardan biri, ilacın hasattan kaç gün öncesine kadar kullanılabilceğini belirten bekleme süresidir. Ayrıca ilaç hakkında verilen bilgilere ve dozlara mutlaka uyulmalıdır.

Hangi ilaçların birbiriyle karıştırılabileceği, bu amaçla hazırlanmış karışım tablolarından öğrenilebilir.

İlaçlamalar günün sıcak saatlerinde değil sabah ve akşamüzeri gibi nispeten serin saatlerinde yapılmalıdır. Hastalıklara karşı kullanılacak ilaçlar asmanın her tarafını ve özellikle yaprakların alt yüzlerini ıslatacak şekilde verilmelidir. Özellikle suda ıslanabilir toz ilaçlar, önce bir kap içinde devamlı karıştırılarak eritilmeli, daha sonra karışım ilaç deposuna konmalıdır. Bu tür ilaçlar zamanla çökelti yapabileceğinden, hazırlandıktan sonra hemen bağa atılmalıdır.

İlaçlamalarda dikkat edilmesi gereken husus ilacın, omcanın bütün yeşil aksamını ve özellikle de yaprakların alt ve üst yüzeylerini ince zerrelere halinde tam olarak kaplamasını sağlamaktır.

1-Bağ Küllemesi

Hastalık omcanın bütün yeşil organlarında görülebilir. Yaprığın alt yüzünde yağ lekesine benzeyen, üst yüzünde renk açılması gösteren belli belirsiz tekeler oluşur. Daha ileri dönemde yaprak yüzeyinde kirli beyaz renkte kül serpilmiş gibi lekeler oluşur ve kenarlarından içe doğru kıvrılır. Hastalığa erken yakalanan tane büyüüp gelişemez, olgunluğa yakın dönemde hastalığa yakalanırlarsa danelerin çatladığı, çekirdeklerin dışa doğru çıktığı görülür.

Birinci İlaçlama: Çiçeklenmeden önce ve sürgünlerin 20-25 cm. boya ulaştığı devrede yapılır.

İkinci İlaçlama: Çiçek taç yapraklarının döküldüğü ve korukların saçma tanesi iriliğine ulaştığı devrede yapılır.

Üçüncü İlaçlama: İlacın etki süresine bağlı olarak 1 hafta ya da 10 gün aralar ile hastalığın durumuna göre yapılmalıdır.

2-Mildiyö

Yaprığın üstündeki su damlaları hastalığın yayılmasına neden olup, yağmur ve çiğ sonrası hastalık artar. Sürgünler 25 cm boya ulaşınca hastalık önce yapraklarda dikkati çeker. Başlangıçta yaprakta yağ lekeleri görünür, sonrasında ise yaprığın alt yüzünde beyaz bir küf tabakası oluşur. Bu kısımlarda yaprak rengi sarımtıraktır. Lekeler zaman geçtikçe büyür orta kısımları kızarıp kurur ve dökülür. Sürgünler de bazen hastalığa yakalanır. Hastalık şiddetli olursa sürgünleri kurutabilir. Çiçek salkımlarının hastalığa yakalanmaları sıkça görülür. Böyle çiçek salkımları bembeyaz bir küf tabakasıyla kaplanır ve sonuçta kururlar. Taneler ise külleme hastalığında olduğu gibi çatlamaz sadece suyu çekilir, buruşur ve adeta meşinleşir.

Sürgünler 20-25 cm. boya ulaştığında 1. ilaçlamayı yapmak gerekir. 2. ve daha sonraki ilaçlamalar için yörede hastalığın görülüp görülmediğine ve havanın yüksek oranda nemli, yağışlı ve çiğli olup olmadığı dikkate alınarak karar verilir.

3-Ölükol Hastalığı

Omcanın bütün yeşil kısımlarında görülebilir. Ancak daha çok sürgünlerde dikkati çektiği için, bir sürgün hastalığı olarak bilinir. İlkbahar veya yaz başlarında sürgünler üzerinde önceleri siyah lekecikler halinde görülür. Daha sonra da birleşip genişleyen bu lekeler yüzeyde çatlak ve yaralar meydana getirir. Bu belirtiler sürgünlerin daha çok dip kısımlarında ilk 5 boğuma kadar olan bölgelerde yoğunlaşır. Yapraklar ise sararır buruşur ve parçalanır.

Taneler üzerinde de yuvarlak siyah lekeler meydana gelir. Sonbahara doğru hastalığa yakalanmış çubuklar beyazlaşarak hastalık için çok tipik olan bir görünüm alırlar.

Kış İlaçlaması: Budamadan sonra gözler uyanmadan hemen önce bordo bulamacı uygulanabilir.

Yaz İlaçlamaları

- 1. İlaçlama:** Sürgünlerin 1-3 cm boya ulaştığı devrede
- 2. İlaçlama:** Sürgünlerin 8-10 cm boya ulaştığı devrede
- 3. İlaçlama:** Sürgünlerin 25-30 cm boya ulaştığı devrede yapılmalıdır.

4-Kurşuni Küf

Belirtiler yapraklarda sık görülmemekle birlikte kenarları sarı, açık kahverengi kuru lekeler şeklindedir. Hastalıklı taneler üzerinde yuvarlak açık kahverengi lekeler oluşur, bu lekeler parmakla bastırılacak olursa, kabuğun üzümün etli kısmından kolayca ayrıldığı görülür. Kurak havalarda bu taneler kururlar. Nemli ve yağışlı havalarda ise taneler yarılr, içindeki tatlı su dışarı çıkar ve bunların üzerinde kurşuni renkli küf tabakası oluşur. Küf zamanla salkımın her tarafını kaplar. Salkım güvesinin, dolunun ve kuşların yol açtığı yaralar hastalık için kolay birer giriş yoludur.

İlk ilaçlama, tanelere ben düşme zamanında yapılmalıdır. Diğer ilaçlamalar ilacın etki süresi bitince yinelenmelidir.

5-Bağ Kanseri

Bu hastalığı bir tür bakteri meydana getirmektedir. Bağ kanseri, fidanlıklarda, asma fidanlarının aşı yerlerinde ve köklerinde omcalarda ise toprak üstü kısımlarında, fındık veya ceviz büyüklüğünde tümörler şeklinde görülür. Tümörler yeni meydana geldiğinde yuvarlak, yüzeyleri düz, renkleri açık kahverengi ve yapıları yumuşaktır. Eskidikçe renkleri esmerleşir ve yüzeyleri çatlayarak girintili çıkıntılı bir hal alır. Adeta karnabahar çiçeğini andırır. Kanseri, eğer fidanlıkta değil de bağda görülmüş ise ilaçlama ile birlikte koruyucu önlemler almak gerekir. Hasat sonrasında Ağustos Eylül aylarında önce tümörler bağ bıçağı ile sağlam dokuya kadar derinleşerek çıkarılır ve temizlenir. Sonra yara yerlerine %5'lik göztaş eriyiği sürülür daha sonra bitkisel katranla yara yeri örtülür.

Koruyucu önlem olarak da budama, don ve dolu yaralarından olabilecek bulaşmaları önlemek için bu gibi olaylardan hemen sonra bağlar %3'lük bordo bulamacı ile ilaçlanmalıdır.

🏠: Alparslan Türkeş Bulvarı, No: 492
33740, Erdemli / MERSİN
🌐: <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata>
@: alata@tarimorman.gov.tr
☎: 0 324 518 00 52
📠: 0 324 518 00 80

T.C.
TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü

Bağ Hastalıkları

Zir. Yük. Müh. Güzin TARIM

Mersin-2022